

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 10. septembra 2019*

„Odvolanie – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Obmedzujúce opatrenia prijaté voči Iránskej islamskej republike – Náhrada ujmy, ktorú údajne utrpela odvolateľka v dôsledku zaradenia jej obchodného mena na zoznam osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahuje zmrazenie finančných prostriedkov a ekonomických zdrojov – Žaloba o náhradu škody – Podmienky nevyhnutné pre vznik mimozmluvnej zodpovednosti Európskej únie – Pojem ‚dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie‘ – Posúdenie – Pojem ‚vlastnená alebo kontrolovaná spoločnosť‘ – Povinnosť odôvodnenia“

Vo veci C-123/18 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 13. februára 2018,

HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH, so sídlom v Hamburgu (Nemecko), v zastúpení: M. Schlingmann, Rechtsanwalt,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Rada Európskej únie, v zastúpení: J.-P. Hix a M. Bishop, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Európska komisia, v zastúpení: pôvodne R. Tricot, M. Kellerbauer a C. Zadra, neskôr R. Tricot, C. Hödlmayr a C. Zadra, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot, A. Prechal a M. Vilaras, sudcovia A. Rosas (spravodajca), E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, C. G. Fernlund, P. G. Xuereb a N. J. Piçarra,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. novembra 2018,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. marca 2019,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojím odvolaním HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (ďalej len „HTTS“) navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 13. decembra 2017, HTTS/Rada (T-692/15, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2017:890), ktorým tento súd zamietol jej žalobu o náhradu škody, ktorá jej údajne vznikla v dôsledku zápisu jej mena, jednak vykonávacím nariadením Rady (EÚ) č. 668/2010 z 26. júla 2010, ktorým sa vykonáva článok 7 ods. 2 nariadenia (ES) č. 423/2007 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 25), do prílohy V nariadenia Rady (ES) č. 423/2007 z 19. apríla 2007 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 103, 2007, s. 1), a jednak nariadením Rady (EÚ) č. 961/2010 z 25. októbra 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 423/2007 (Ú. v. EÚ L 281, 2010, s. 1), do prílohy VIII nariadenia č. 961/2010.

Právny rámec

- 2 Kapitola IV nariadenia č. 961/2010, nazvaná „Zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov“, obsahuje článok 16, ktorý vo svojom odseku 2 stanovuje:

„Všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria osobám, subjektom a orgánom uvedeným v prílohe VIII alebo ktoré tieto osoby, subjekty alebo orgány vlastnia, majú v držbe alebo kontrolujú, sa zmrazia. Príloha VIII zahŕňa fyzické a právnické osoby, subjekty a orgány, na ktoré sa nevzťahuje príloha VII a ktoré boli v súlade s článkom 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia [Rady 2010/413/SZBP z 26. júla 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu a o zrušení spoločnej pozície 2007/140/SZBP (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 39)] označené za osoby, subjekty alebo orgány:

- a) ktoré sa podieľajú na činnostiach Iránu v jadrovej oblasti citlivých z hľadiska nedovoleného šírenia zbraní, sú s nimi priamo spojené alebo ich podporujú, alebo ktoré sa podieľajú na vývoji nosičov jadrových zbraní Iránom, sú s ním priamo spojené alebo ho podporujú, a to aj prostredníctvom zapojenia sa do obstarávania zakázaného tovaru a technológií, alebo ktoré sú vo vlastníctve alebo pod kontrolou takejto osoby, subjektu alebo orgánu, a to aj nezákonným spôsobom, alebo konajú v ich mene alebo na ich pokyn;

...

- d) ktoré sú právnickými osobami, subjektmi alebo orgánmi vo vlastníctve spoločnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines (IRISL) alebo kontrolovanými touto spoločnosťou.

...“

Okolnosti predchádzajúce sporu:

- 3 Okolnosti predchádzajúce sporu sú opísané v bodoch 1 až 10 napadnutého rozsudku takto:

„1. [HTTS] je spoločnosť založená podľa nemeckého práva v marci 2009 pánom N. Batenim, ktorý je jej jediným spoločníkom a konateľom. HTTS vykonáva činnosti námorného zástupcu a technického správcu lodí.

2. Táto vec patrí do rámca reštriktívnych opatrení zavedených s cieľom vyvinúť tlak na Iránsku islamskú republiku a prinútiť ju tak ukončiť svoje činnosti v jadrovej oblasti, ktoré predstavujú nebezpečenstvo šírenia alebo vývoja nosičov jadrových zbraní (ďalej len „šírenie jadrových zbraní“). Presnejšie tvorí súčasť vecí vzťahujúcich sa na opatrenia prijaté voči námornej prepravnej spoločnosti [IRISL], rovnako ako aj voči fyzickým alebo právnickým osobám údajne spojeným s touto spoločnosťou, medzi ktorými sa nachádza podľa Rady Európskej únie najmä HTTS a dve ďalšie námorné prepravné spoločnosti, Hafize Darya Shipping Lines (ďalej len „HDSL“) a Safiran Pyam Darya Shipping Lines (ďalej len „SAPID“).
3. Pôvodné zaradenie obchodného mena spoločnosti HTTS do zoznamu osôb, subjektov a orgánov, ktoré sú predmetom reštriktívnych opatrení v prílohe V nariadenia [č. 423/2007], sa uskutočnilo 26. júla 2010 po nadobudnutí účinnosti vykonávacieho nariadenia [č. 668/2010]. Tento zápis nebol predmetom žaloby o neplatnosť. Zaradenie obchodného mena spoločnosti HTTS do zoznamu osôb, subjektov a orgánov, ktoré sú predmetom reštriktívnych opatrení v prílohe VIII nariadenia [č. 961/2010], vykonané niekoľko mesiacov neskôr uvedeným nariadením, bolo naopak napadnuté spoločnosťou HTTS a následne zrušené Všeobecným súdom, ktorý rozhodol, že nebolo dostatočne právne odôvodnené (pozri bod 5 nižšie).
4. V nariadení č. 668/2010 bolo dôvodom zápisu obchodného mena spoločnosti HTTS v zásade to, že „kon[ala] v mene HDSL v Európe“. V nariadení č. 961/2010 bolo dôvodom to, že [bola] „kontrolovaná zo strany IRISL a/alebo v jej mene [konala]“.
5. Rozsudkom zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), Všeobecný súd zrušil nariadenie č. 961/2010 vo vzťahu k tejto spoločnosti, ale s účinkom od 7. februára 2012 s cieľom umožniť prípadne Rade medzičasom doplniť odôvodnenie opätovného zaradenia obchodného mena spoločnosti HTTS do zoznamu. V tomto ohľade dospel totiž Všeobecný súd k záveru, že zrušenie nariadenia č. 961/2010 s okamžitým účinkom by mohlo vážne a nenapraviteľne zasiahnuť účinnosť reštriktívnych opatrení, ktoré toto nariadenie ukladá voči Iránskej islamskej republike, keďže „nemožno vylúčiť, že pokiaľ ide o vec samu, uloženie reštriktívnych opatrení voči žalobkyni sa môže ukázať ako odôvodnené“ (rozsudok zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada, T-562/10, EU:T:2011:716, body 41 a 42).
6. Po vydaní rozsudku zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), bolo obchodné meno žalobkyne predmetom neskorších zápisov vykonaných Radou, čo žalobkyňa vždy napadla, a tieto zápisy boli následne vždy Všeobecným súdom tiež zrušené v rozsudkoch z 12. júna 2013, HTTS/Rada (T-128/12 a T-182/12, neuvverejnený, EU:T:2013:312), a z 18. septembra 2015, HTTS a Bateni/Rada (T-45/14, neuvverejnený, EU:T:2015:650).
7. Okrem toho je vhodné v tomto štádiu pripomenúť, že rozsudkom zo 16. septembra 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada (T-489/10, EU:T:2013:453), Všeobecný súd zrušil tiež zaradenie spoločnosti IRISL a ďalších námorných prepravných spoločností, ako sú HDSL a SAPID, do príslušných zoznamov z toho dôvodu, že dôkazy predložené Radou neodôvodňovali zápis spoločnosti IRISL, a v dôsledku toho nemohli ani odôvodňovať prijatie a udržiavanie reštriktívnych opatrení voči ďalším námorným prepravným spoločnostiam, ktoré boli zaradené do zoznamov z dôvodu ich väzieb na IRISL.
8. Listom z 23. júla 2015 žalobkyňa zaslala Rade žiadosť o náhradu majetkovej ujmy, ktorú údajne utrpela z dôvodu pôvodného zaradenia jej obchodného mena a následných zaradení do zoznamov osôb s väzbami na činnosť spoločnosti IRISL.
9. V tejto žiadosti o náhradu majetkovej ujmy sa žalobkyňa domáha svojho práva na náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktoré údajne utrpela nielen z dôvodu zápisov, o ktorých bolo rozhodnuté nariadeniami č. 668/2010 a 961/2010, ktoré sú predmetom tohto sporu, ale tiež ujmy

spôsobenej z dôvodu neskorších zápisov a opätovných zápisov (pozri bod 6 vyššie). Celková suma takto nárokovanej majetkovej ujmy dosahuje 11 928 939 eur a celková hodnota nemajetkovej ujmy dosahuje 250 000 eur za obdobie medzi 26. júlom 2010 a 18. septembrom 2015.

10. Listom zo 16. októbra 2015 Rada túto žiadosť zamietla.“

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok

- 4 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 25. novembra 2015 podala HTTS žalobu, ktorou sa domáhala, aby bola Rade uložená povinnosť zaplatiť jej náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy vo výške 2 516 221,50 eur z dôvodu zaradenia jej mena do zoznamov uvedených v prílohe V nariadenia č. 423/2007 a v prílohe VIII nariadenia č. 961/2010 (ďalej len „sporné zoznamy“).
- 5 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 5. apríla 2016 Európska komisia podala návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Rady. Predseda siedmej komory Všeobecného súdu tomuto návrhu vyhovel 13. mája 2016.
- 6 Vo svojej žalobe HTTS uviedla dva žalobné dôvody založené na porušení povinnosti odôvodnenia a na porušení hmotnoprávných podmienok odôvodňujúcich jej zápis do sporných zoznamov.
- 7 Pokiaľ ide o druhý žalobný dôvod, ktorý Všeobecný súd preskúmal najskôr, Všeobecný súd najprv v bodoch 44 až 46 napadnutého rozsudku uviedol, že restriktívne opatrenie, ktorého predmetom môže byť neštátny subjekt, nie je samo osebe samostatným aktom Rady, ktorý má povahu trestnoprávnej alebo správnej sankcie prijatej vo vzťahu k tomuto subjektu, ale nevyhnutným opatrením v zmysle článku 215 ods. 2 ZFEÚ s cieľom umožniť Únii postupne dospieť ku konkrétnemu výsledku, ktorý má dosiahnuť v rámci medzinárodných vzťahov, a to v prejednávanej veci k ukončeniu činnosti šírenia jadrových zbraní Iránskej islamskej republiky, a že podľa rovnako ustálenej judikatúry môže všeobecnejší cieľ zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti, v súlade s cieľmi vonkajšej činnosti Únie uvedenými v článku 21 ZEÚ odôvodniť aj značné negatívne následky vyplývajúce z rozhodnutí na vykonanie aktov prijatých Úniou pre určité hospodárske subjekty s cieľom uskutočniť tento základný cieľ.
- 8 Ďalej v bode 47 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že po prvé zásah do obchodnej činnosti spoločnosti HTTS vyplývajúci zo zmrazenia jej finančných prostriedkov nemožno považovať za automatický zdroj vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie a že na účely vzniku tejto zodpovednosti je ešte potrebné, aby súd Únie konštatoval existenciu závažného a neospravedliteľného porušenia povinností alebo zjavne nesprávneho posúdenia zo strany dotknutej inštitúcie vzťahujúcich sa na existenciu údajných väzieb medzi spoločnosťou HTTS a ostatnými dotknutými spoločnosťami, ako sú najmä IRISL.
- 9 Po druhé Všeobecný súd v bode 48 napadnutého rozsudku spresnil, že ani prípadné zrušenie jedného alebo viacerých aktov Rady, ktoré sú pôvodcom ujmy uvádzanej spoločnosťou HTTS, nepredstavuje nevyvrátiteľný dôkaz dostatočne závažného porušenia zo strany Rady, ktoré by umožňovalo konštatovať *ipso iure* zodpovednosť Únie.
- 10 Po tretie v bodoch 49 až 51 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že pri dodržaní zásady kontradiktórnosti konania, ak žalobca môže stanoviť rozsah a význam svojej škody tým, že využije skutočnosti, ktoré nastali po jej vzniku, žalovaná inštitúcia musí mať možnosť uplatniť na svoju obranu všetky relevantné skutočnosti, ktoré nastali pred podaním žaloby podľa článku 268 ZFEÚ na súd Únie. Takáto možnosť je osobitne odôvodnená v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP), ktorá sa riadi pravidlami a postupmi, ktoré sú určené najmä na zohľadnenie vývoja právnej a skutkovej situácie, ktorá je predmetom medzinárodnej činnosti Únie, v čase. Všeobecný súd sa domnieval, že odmietnutie zohľadniť dôkazy predložené dotknutou inštitúciou v rámci žaloby

o náhradu škody, ku ktorým došlo pred podaním žaloby, by bolo vážnou prekážkou účinného výkonu právomocí inštitúcií Únie, pokiaľ ide o prijatie opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov v rámci SZBP.

- 11 Všeobecný súd v bode 52 napadnutého rozsudku dodal, že v rozsudku zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), bolo možné predísť okamžitému zrušeniu nariadenia č. 961/2010 z dôvodu, že „nemožno vylúčiť, že pokiaľ ide o vec samu, uloženie reštriktívnych opatrení voči žalobkyni sa môže ukázať ako odôvodnené“.
- 12 Vzhľadom na tieto úvahy Všeobecný súd dospel k záveru, že nemožno nezohľadniť relevantné dôvody a dôkazy uvedené Radou na svoju obranu s cieľom preukázať, že podmienka vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie týkajúca sa existencie dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie nebola splnená.
- 13 Všeobecný súd teda v rámci preskúmania relevantných skutočností s cieľom zistiť, či zápisy spoločnosti HTTS na sporné zoznamy mohli byť považované za závažné a neospravedlňiteľné porušenie povinností, alebo zjavne nesprávneho posúdenie zo strany Rady, pokiaľ ide o povahu väzieb medzi spoločnosťou HTTS a ostatnými iránskymi námornými spoločnosťami, v bodoch 55 až 60 napadnutého rozsudku konštatoval, že pojem spoločnosť „vo vlastníctve alebo pod kontrolou iného subjektu“ sa týka situácie, keď fyzická alebo právnická osoba zapojená do činnosti šírenia jadrových zbraní dotknutého štátu dokáže ovplyvňovať obchodné rozhodnutia podniku, s ktorým udržiava obchodné vzťahy, a to aj bez akéhokoľvek právneho vzťahu, vlastníctva alebo podielu na základnom imaní medzi týmito dvoma hospodárskymi subjektmi. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul judikatúru, podľa ktorej sa postavenie subjektu „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ musí posudzovať prípad od prípadu, najmä v závislosti od stupňa vlastníctva alebo intenzity predmetnej kontroly. V prejednávanej veci Všeobecný súd zastával názor, že dôkazy, na ktoré sa odvoláva Rada, najmä skutočnosť, že riaditeľ spoločnosti HTTS vykonával skôr úlohy právneho riaditeľa IRISL a že HTTS mala tú istú adresu ako IRISL Europe GmbH, predstavovali súbor dostatočne presných a zhodujúcich sa nepriamych dôkazov umožňujúcich domnievať sa, že je prinajmenšom pravdepodobné, že HTTS bola kontrolovaná a/alebo konala na účet spoločnosti IRISL. Všeobecný súd preto rozhodol, že Rada sa pri prijímaní predmetného opatrenia zmrazenia finančných prostriedkov nedopustila závažného a neospravedlňiteľného porušenia svojich povinností alebo zjavne nesprávneho posúdenia, pokiaľ ide o význam obchodných vzťahov spoločnosti HTTS so spoločnosťou IRISL.
- 14 Napokon, pokiaľ ide o údajnú neexistenciu odôvodnenia zápisov spoločnosti HTTS do sporných zoznamov v nadväznosti na zrušenie, rozsudkom zo 16. septembra 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada (T-489/10, EU:T:2013:453), aktov, ktorými boli zapísané mená spoločností IRISL, HDSL a SAPID na zoznamy, ktoré sa ich týkajú, v bodoch 62 a 63 napadnutého rozsudku Všeobecný súd jednak rozhodol, že uvedené zrušenie samo osebe nestačí na preukázanie, že zápisy spoločnosti HTTS na sporné zoznamy boli označené dostatočne závažným porušením právnej normy, ktoré môže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie. Ďalej Všeobecný súd konštatoval, že zapísanie spoločnosti IRISL do sporných zoznamov sa opieralo najmä o správu výboru pre sankcie Bezpečnostnej rady Organizácie spojených národov, ktorá preukázala, že táto spoločnosť sa dopustila troch zjavných porušení embarga na dodávku zbraní zavedeného rezolúciou č. 1747(2007) Bezpečnostnej rady z 24. marca 2007. Všeobecný súd preto dospel k záveru, že vzhľadom na závery uvedené v tejto správe nemožno konštatovať, že IRISL bola zapojená do šírenia jadrových zbraní Iránskej islamskej republiky, považovať za zjavne nesprávne.
- 15 Vzhľadom na tieto úvahy Všeobecný súd zamietol druhý žalobný dôvod.

- 16 V rámci preskúmania prvého žalobného dôvodu Všeobecný súd zamietol tvrdenie odvolateľky týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia zaradenia jej mena do prílohy VIII nariadenia č. 961/2010. Najprv v bode 88 napadnutého rozsudku pripomenul, že z rozsudku z 11. júla 2007, Sison/Rada, (T-47/03, neuvverejnený, EU:T:2007:207, bod 238), v zásade vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie aktu nemôže založiť zodpovednosť Únie.
- 17 Ďalej v bodoch 89 a 90 napadnutého rozsudku Všeobecný súd v podstate konštatoval, že vzhľadom na to, že Rada môže na účely preukázania zákonnosti svojho konania použiť všetky skutočnosti, ktoré nastali až do podania žaloby o náhradu škody, odôvodnenie zápisov spoločnosti HTTS na sporné zoznamy bolo potrebné vykladať s prihliadnutím na dôvody, ktoré Rada uviedla vo svojom rozhodnutí 2012/35/SZBP z 23. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 19, 2012, s. 22), ktoré ponechalo zápis obchodného mena odvolateľky na zozname, ktorý je prílohou rozhodnutia 2010/413. Podľa Všeobecného súdu dopĺňujúce dôvody, ktoré Rada uviedla v rozhodnutí 2012/35, odvolateľke umožnili pochopiť dôvody, pre ktoré bolo jej meno zapísané do sporných zoznamov.
- 18 So zreteľom na všetky tieto úvahy Všeobecný súd zamietol prvý žalobný dôvod, a teda žalobu spoločnosti HTTS v celom rozsahu.

Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom

- 19 HTTS navrhuje, aby Súdny dvor:
- zrušil napadnutý rozsudok,
 - uložil Rade povinnosť zaplatiť náhradu škody vo výške 2 516 221,50 eura za majetkovú a nemajetkovú ujmu z dôvodu zaradenia jej mena do sporných zoznamov, ako aj úroky z omeškania vypočítané na základe sadzby stanovenej Európskou centrálnou bankou (ECB) pre hlavné operácie refinancovania zvýšenej o dva percentuálne body s účinnosťou od 17. októbra 2015 až do úplného zaplatenia vyššie uvedenej náhrady škody, a
 - uložil Rade povinnosť nahradiť trovy konania.
- 20 Rada navrhuje, aby Súdny dvor:
- zamietol odvolanie,
 - subsidiárne vrátil vec Všeobecnému súdu na opätovné preskúmanie,
 - subsidiárne zamietol žalobu a
 - uložiť odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.
- 21 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:
- zamietol odvolanie v celom rozsahu,
 - subsidiárne v prípade zrušenia napadnutého rozsudku zamietol žalobu a
 - uložil spoločnosti HTTS povinnosť nahradiť trovy konania.

O odvolaní

- 22 Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza štyri odvolacie dôvody.

O prvom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 23 HTTS tvrdí, že Všeobecný súd sa najmä v bodoch 49 a 50 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že Rada sa mohla odvolávať na informácie a skutočnosti, ktoré nemala k dispozícii ku dňu zápisu mena spoločnosti HTTS do sporných zoznamov, s cieľom preukázať, že sa nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie na vznik jej mimozmluvnej zodpovednosti. Podľa odvolateľky Všeobecný súd mal totiž rozhodnúť, či ku dňu prijatia dotknutých reštriktívnych opatrení by na základe skutočností, ktoré má k dispozícii, primerane prezieravý a starostlivý správny orgán konal rovnako ako Rada v prejednávanej veci.
- 24 HTTS dodáva, že osobitosti pôsobenia a cieľov Únie v rámci SZBP nemôžu odôvodniť odlišný prístup. Hoci v tejto oblasti konania inštitúcií môžu viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, tieto inštitúcie sú povinné dodržiavať zásady právneho štátu, ako aj základné práva.
- 25 Okrem toho HTTS vytýka Všeobecnému súdu, že nezohľadnil rozsudok z 30. mája 2017, *Safa Nicu Sepahan/Rada* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), ktorý poskytuje preukázanie dôvodnosti jej tvrdení. V tomto rozsudku totiž Súdny dvor rozhodol, že Rada nemôže o niekoľko rokov neskôr v prípade sporu napraviť porušenie svojej povinnosti predložiť informácie a skutočnosti, ktorými sú podložené dôvody na prijatie reštriktívnych opatrení voči fyzickej alebo právnickej osobe, predložením nových dôkazov.
- 26 Odvolateľka napokon tvrdí, že Všeobecný súd mal tiež zohľadniť tvrdenia Rady v rámci vecí, v ktorých bol vydaný rozsudok z 12. júna 2013, *HTTS/Rada* (T-128/12 a T-182/12, neuvverejnený, EU:T:2013:312), z ktorého vyplýva, že táto inštitúcia nemala začiatkom roka 2012 k dispozícii informácie, na ktoré sa odvoláva na svoju obranu v rámci žaloby pred Všeobecným súdom, aby preukázala, že prvá podmienka vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie nie je splnená.
- 27 Rada odpovedá, že Všeobecný súd správne konštatoval, že vzhľadom na to, že žaloba o náhradu škody môže byť podaná v lehote piatich rokov od okamihu, keď nastala skutočnosť, ktorá viedla k uvádzanej škode, dotknutá inštitúcia je oprávnená odvolávať sa na svoju obranu na všetky skutočnosti, ktoré nastali pred podaním žaloby v uvedenej lehote, aby preukázala, že sa nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie, rovnako ako môže žalobca preukázať rozsah a význam svojej škody na základe dôkazných prostriedkov nasledujúcich po jej vzniku.
- 28 Opačný názor by podľa tejto inštitúcie viedol k vážnemu narušeniu účinného výkonu právomocí, ktoré prináležia inštitúciám Únie v oblasti SZBP, keď na podporu vykonávania tejto politiky prijímajú nevyhnutné reštriktívne opatrenia.
- 29 Pokiaľ ide o tvrdenie spoločnosti HTTS týkajúce sa údajného porušenia zásad právneho štátu Všeobecným súdom, Rada tvrdí, že súdy Únie môžu pri dodržaní týchto zásad zohľadniť osobitné okolnosti týkajúce sa skutočnosti, že tieto opatrenia boli prijaté na vykonanie rozhodnutí v oblasti SZBP, ako konštatoval Všeobecný súd v bode 50 napadnutého rozsudku.
- 30 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie, ktoré HTTS vyvodzuje z rozsudku z 30. mája 2017, *Safa Nicu Sepahan/Rada* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), z tohto rozsudku podľa Rady nevyplýva, že Všeobecný súd nemôže zohľadniť okolnosti, ktoré nastali po prijatí predmetných zápisov na účely posúdenia existencie

dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie. Rada najmä tvrdí, že ak osoba, na ktorú sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, konala takým spôsobom, že tieto opatrenia sú odôvodnené, nemožno jej priznať právo na náhradu škody, aj keď skutkové okolnosti ešte neboli inštitúcii v okamihu prijatia uvedených opatrení známe a tieto isté opatrenia boli z tohto dôvodu zrušené. Podľa Rady by to bolo o to viac odôvodnené, ak skutočnosti, o aké ide, boli alebo mali byť známe osobe, na ktorú sa vzťahujú reštriktívne opatrenia.

- 31 Komisia v podstate súhlasí s tvrdeniami Rady týkajúcimi sa dodržiavania zásady rovnosti zbraní, ktoré odôvodňujú možnosť tejto inštitúcie uviesť skutočnosti, ku ktorým došlo po dátume zápisu spoločnosti HTTS na sporné zoznamy. Pokiaľ ide najmä o výklad rozsudku z 30. mája 2017, *Safa Nicu Sepahan/Rada* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), Komisia dodáva, že odkaz spoločnosti HTTS na bod 40 tohto rozsudku nie je správny, keďže v tomto bode Súdny dvor nezaujal stanovisko k okamihu, ktorý je relevantný na posúdenie dôvodnosti žaloby o náhradu škody, ale k otázke, či v prejednávanej veci existovalo dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 32 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie je podmienený súčasným splnením niekoľkých podmienok, a to existenciou dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, existenciou škody a existenciou príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti autorom aktu a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. júla 2003, *Komisia/Fresh Marine*, C-472/00 P, EU:C:2003:399, bod 25; z 19. apríla 2012, *Artogodan/Komisia*, C-221/10 P, EU:C:2012:216, bod 80 a citovanú judikatúru, ako aj z 13. decembra 2018, *Európska únia/Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, bod 117).
- 33 Pokiaľ ide konkrétne o prvú z týchto podmienok, ktorá je jediná, o ktorú ide v prejednávanom odvolaní, Súdny dvor spresnil, že dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, je preukázané, ak zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy dotknutou inštitúciou, pričom prvky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva inštitúcii Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. apríla 2007, *Holcim (Deutschland)/Komisia*, C-282/05 P, EU:C:2007:226, bod 50, a z 30. mája 2017, *Safa Nicu Sepahan/Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 30).
- 34 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že požiadavka dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie, ako uviedol generálny advokát v bode 20 svojich návrhov, vyplýva z nutnosti vyvažovania medzi záujmom jednotlivcov byť chránení proti závažnému protiprávnemu konaniu inštitúcií a potrebnou mierou voľnej úvahy, ktorú treba priznať týmto inštitúciám na to, aby nebola ohrozená ich činnosť. Toto vyvažovanie je ešte významnejšie v oblasti reštriktívnych opatrení, v ktorej prekážky, s ktorými zápasí Rada v súvislosti s dostupnosťou informácií, často spôsobujú, že hodnotenie, ktoré má vykonať, je veľmi zložitý.
- 35 S prihliadnutím na tieto úvahy treba overiť, či sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď najmä v bodoch 49 a 50 napadnutého rozsudku rozhodol, že Rada sa mohla odvolávať na všetky relevantné skutočnosti, ktoré nastali pred podaním žaloby o náhradu škody, s cieľom preukázať, že sa nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie. Konkrétnejšie treba overiť, či sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v tejto súvislosti umožnil Rade uviesť skutočnosti, ktoré neboli zohľadnené touto inštitúciou pri zápise spoločnosti HTTS na sporné zoznamy.

- 36 Ako vyplýva z judikatúry citovanej v bode 32 tohto rozsudku, na to, aby bola splnená prvá podmienka vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, je na jednej strane potrebné, že došlo k porušeniu právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, a na druhej strane, že toto porušenie je dostatočne závažné.
- 37 Pokiaľ ide o prvú časť tejto podmienky, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry zákonnosť aktu Únie musí byť posudzovaná na základe skutkového a právneho stavu existujúceho v čase prijatia aktu (rozsudky z 18. júla 2013, *Schindler Holding a i./Komisia*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, bod 31 a citovaná judikatúra, ako aj z 3. septembra 2015, *Inuit Tapiriit Kanatami a i./Komisia*, C-398/13 P, EU:C:2015:535, bod 22 a citovaná judikatúra).
- 38 Požiadavky súdržnosti, ktoré sú základom systému nápravných prostriedkov stanovených v Zmluve o FEÚ, však vyžadujú, aby sa metodológia, podľa ktorej sa preskúmava zákonnosť aktu alebo správania inštitúcie Únie, nelíšila podľa typu žaloby.
- 39 V rámci žaloby o náhradu škody tiež treba, aby sa protiprávnosť aktu alebo správania, ktoré môže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, posudzovala na základe skutkových a právnych okolností existujúcich v čase prijatia uvedeného aktu alebo správania.
- 40 Tento záver nespochybňuje ustálená judikatúra, ktorú v podstate pripomenul Všeobecný súd v bode 42 napadnutého rozsudku, z ktorej vyplýva, že žaloba o náhradu škody je samostatným opravným prostriedkom, ktorý má svoju osobitnú funkciu v rámci systému nápravných prostriedkov a ktorý podlieha podmienkam výkonu stanoveným na účely jej osobitného cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. marca 2004, *Ombudsman/Lamberts*, C-234/02, EU:C:2004:174, bod 59 a citovanú judikatúru). Táto autonómia totiž nemá vplyv na skutočnosť, že na účely posúdenia dôvodnosti takejto žaloby je úlohou súdu Únie preskúmať zákonnosť konania inštitúcie alebo orgánu Únie, ktoré je príčinou škody (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. marca 2004, *Ombudsman/Lamberts*, C-234/02 P, EU:C:2004:174, body 60 a 61).
- 41 Vzhľadom na to, že nariadenie č. 961/2010 bolo zrušené rozsudkom Všeobecného súdu zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), ktorý vzhľadom na to, že nebol napadnutý odvolaním v stanovenej lehote, nadobudol právnu silu rozhodnutej veci, treba konštatovať, že pokiaľ ide o toto nariadenie, prvá časť prvej podmienky vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie bola už splnená [pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júna 2006, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya/Komisia, C-442/03 P a C-471/03 P, EU:C:2006:356, body 41 až 45].
- 42 Pokiaľ ide o druhú časť prvej podmienky vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, z judikatúry citovanej v bode 33 tohto rozsudku tiež vyplýva, že k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie môže viesť len zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy zo strany dotknutej inštitúcie. Z tejto judikatúry tiež vyplýva, že na posúdenie toho, či je porušenie pravidla práva Únie dostatočne závažné, súd Únie berie do úvahy predovšetkým komplexnosť situácií, ktoré treba upraviť, ťažkosti pri uplatňovaní alebo výklade predpisov a zvlášť mieru voľnej úvahy, ktorú má autor napadnutého aktu.
- 43 Z toho vyplýva, že záver o vzniku zodpovednosti Únie umožňuje vyvodiť len také zistenie pochybenia, ktorého by sa za podobných okolností nedopustil primerane prezieravý a starostlivý správny orgán.
- 44 Treba konštatovať, že parametre vymenované v bode 42 tohto rozsudku, ktoré sa musia zohľadniť pri posudzovaní dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie, sa všetky týkajú dátumu, ku ktorému bolo prijaté rozhodnutie alebo konanie dotknutej inštitúcie.
- 45 Za týchto podmienok treba konštatovať, že stupeň porušenia právnej normy Únie, ktorého sa predmetná inštitúcia dopustila, vyžadovaný judikatúrou v rozsahu, v akom je neoddeliteľne spojený s týmto porušením, nemožno posudzovať v inom okamihu, než v ktorom bolo spáchané uvedené porušenie.

- 46 Z toho vyplýva, že existencia dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie sa musí nevyhnutne posudzovať vzhľadom na okolnosti, za ktorých inštitúcia konala presne v tento deň.
- 47 Z uvedeného tiež vyplýva, že inštitúcia sa môže na účely spochybnenia existencie takéhoto dostatočne závažného porušenia odvolávať na skutočnosti, ktoré zohľadnila na účely prijatia dotknutého aktu.
- 48 Napokon treba zdôrazniť, že ak by sa inštitúcia mohla odvolávať na všetky relevantné skutočnosti, ktoré neboli zohľadnené pri prijatí dotknutého rozhodnutia, s cieľom preukázať, že sa nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie na vznik jej mimozmluvnej zodpovednosti, výsledok tejto žaloby o náhradu škody by sa mohol meniť v závislosti od dátumu jej podania. Náhrada škody spôsobenej správaním inštitúcií Únie by totiž v tomto kontexte závisela od toho, či počas obdobia piatich rokov, počas ktorého je možné podľa článku 46 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie podať žalobu o náhradu škody, umožňuje inštitúcii, ktorá toto rozhodnutie vydala, odôvodniť jej konanie nejakou skutočnosťou, ktorá nebola zohľadnená pri prijatí dotknutého rozhodnutia.
- 49 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že to nie je účel premlčacej lehoty stanovenej v tomto ustanovení. Podľa ustálenej judikatúry je úlohou tejto premlčacej lehoty na jednej strane zabezpečiť ochranu práv poškodenej osoby, aby táto osoba mala dostatok času na získanie relevantných informácií na prípadné podanie žaloby, a na druhej strane zabrániť tomu, aby poškodená osoba mala možnosť neobmedzene zdržiavať uplatnenie svojho nároku na náhradu škody (rozsudok z 8. novembra 2012, Evropaïki Dynamiki/Komisïa, C-469/11 P, EU:C:2012:705, body 33 a 53, ako aj citovaná judikatúra).
- 50 Ochrana práv poškodenej osoby mať k dispozícii dostatok času na zhromaždenie vhodných informácií na účely prípadnej žaloby by však mohla byť ohrozená, ak by uplynutie času od prijatia rozhodnutia alebo predmetného správania mohlo sťažiť preukázanie, že dotknutá inštitúcia sa dopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie.
- 51 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba dospieť k záveru, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 49 a 50 napadnutého rozsudku v podstate rozhodol, že Rada sa môže odvolávať na všetky relevantné skutočnosti, ktoré neboli zohľadnené pri zápise spoločnosti HTTS na sporné zoznamy, s cieľom preukázať, že sa nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie.
- 52 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Rada, tento záver nemožno spochybníť osobitosťami SZBP.
- 53 Na jednej strane totiž, ako generálny advokát uviedol v bode 23 svojich návrhov, Súdny dvor už v tejto oblasti uplatnil podmienky týkajúce sa vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie pripomenuté v bode 32 tohto rozsudku (rozsudok z 30. mája 2017, Safa Nicu Sepahan/Rada, C-45/15 P, EU:C:2017:402). Na druhej strane z judikatúry citovanej v bode 33 tohto rozsudku vyplýva, že zložitost' situácií, ktoré treba vyriešiť, a ťažkosti pri uplatňovaní alebo výklade pravidiel práva Únie, ktoré patria do uvedenej oblasti, uplatnené Radou pri prijatí predmetného aktu, sú zohľadnené v rámci posudzovania správania tejto inštitúcie s cieľom určiť, či sa dopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie.
- 54 Okrem toho uvedený záver nie je spochybnený ani tvrdením Rady, podľa ktorého vzhľadom na to, že žalobu o náhradu škody možno podať v lehote piatich rokov od momentu, keď nastala skutočnosť, ktorá viedla k uvádzanej škode, žalobca môže preukázať rozsah a význam svojej škody tým, že využije dôkazy, ktoré sa objavili po vzniku škody.
- 55 V tejto súvislosti treba uviesť, že pojmy „dostatočne závažné porušenie“ a „škoda“ sú dva odlišné pojmy a nachádzajú sa v rozdielnych časových rovinách, takže ich nemožno zamieňať. „Dostatočne závažné porušenie“ totiž, ako vyplýva z bodov 33 až 50 tohto rozsudku, je statickým pojmom ustáleným v čase

prijatia dotknutého aktu alebo protiprávneho správania, zatiaľ čo pojem „škoda“ je naopak svojou povahou dynamickým pojmom, keďže jednak škoda sa môže prejavíť až po prijatí aktu alebo protiprávneho správania, a jednak jej rozsah sa môže v priebehu času vyvíjať.

56 Z toho vyplýva, že prvému odvolaciemu dôvodu treba vyhovieť.

O druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

57 Svojím druhým odvolacím dôvodom HTTS namieta proti tomu, že Všeobecný súd ju kvalifikoval ako spoločnosť „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ spoločnosti IRISL.

58 V prvom rade HTTS tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 56 napadnutého rozsudku konštatoval, že vlastnícke vzťahy medzi ňou a spoločnosťou IRISL nemusia byť zohľadnené pri určení, či bola „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ tejto spoločnosti. Okrem toho nariadenia č. 423/2007 a 961/2010 neumožňovali zápis subjektu, ktorý by len konal na účet spoločnosti IRISL.

59 Pokiaľ ide ďalej o skutočnosti uvedené Radou a vymenované v bode 59 napadnutého rozsudku, HTTS na jednej strane uvádza, že tieto skutočnosti neumožňujú preukázať, že bola „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ spoločnosti IRISL. Na druhej strane HTTS uvádza, že Rada nedisponovala týmito informáciami, keď pristúpila k jej zapísaniu na sporné zoznamy. V tejto súvislosti pripomína, že v rozsudku zo 6. septembra 2013, *Bateni/Rada* (T-42/12 a T-181/12, neuvyverejnený, EU:T:2013:409), Všeobecný súd konštatoval, že skutočnosti, ktoré mala Rada k dispozícii pri prijatí aktov napadnutých v tejto veci, neobsahovali ani najmenšiu informáciu o povahe údajnej kontroly zo strany spoločnosti IRISL alebo o činnostiach, ktoré vykonávala HTTS na účet spoločnosti IRISL.

60 HTTS napokon zdôrazňuje skutočnosť, že ak Všeobecný súd považoval za legitímne, že Rada sa mohla odvolávať na skutočnosti vo svoj prospech, dôkazy v jej neprospech, ktoré HTTS uviedla, ako sú zrušenia zápisov spoločností IRISL, SAPID a HDSL, neboli zohľadnené.

61 Rada namieta, že Všeobecný súd v bode 56 napadnutého rozsudku vôbec nerozhodol, že vlastnícke vzťahy nezohrávajú úlohu pri posúdení situácie vlastníctva alebo kontroly spoločnosti, ale obmedzil sa na konštatovanie, že rozhodujúcim kritériom v tejto súvislosti bola možnosť vykonávať vplyv.

62 Pokiaľ ide o nepriame dôkazy, ktoré Všeobecný súd uviedol v bode 59 napadnutého rozsudku, Rada tvrdí, že zohľadnenie týchto nepriamych dôkazov ako celok umožňuje podložiť konštatovanie, podľa ktorého sa nedopustila zjavného a neospravedliteľného nesprávneho posúdenia, pokiaľ ide o význam obchodných vzťahov medzi spoločnosťami HTTS a IRISL. V každom prípade podľa Rady tvrdenia uvedené odvolateľkou v tejto súvislosti majú za cieľ spochybniť posúdenie, ktoré Všeobecný súd vykonal v súvislosti s dôkazmi, ktoré mal k dispozícii. Tieto tvrdenia sú však v rámci odvolania neprípustné.

63 Okrem toho Rada uvádza, že rozsudok zo 6. septembra 2013, *Bateni/Rada* (T-42/12 a T-181/12, neuvyverejnený, EU:T:2013:409), nie je relevantný v kontexte prejednávanej veci, keďže tento rozsudok sa týkal žaloby o neplatnosť, ktorej predmetom neboli zápisy HTTS do sporných zoznamov.

64 Napokon Rada tvrdí, že Všeobecný súd rozsudkom zo 17. februára 2017, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada* (T-14/14 a T-87/14, EU:T:2017:102), potvrdil zákonnosť zápisov spoločností IRISL, HDSL a SAPID. V každom prípade Rada pripomína, že zápisy spoločnosti HTTS na sporné

zoznamy nepredstavujú dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie, keďže správa výboru pre sankcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov konštatovala, že IRISL sa dopustila troch zjavných porušení zbrojného embarga vytvoreného rezolúciou Bezpečnostnej rady č. 1747 (2007).

65 Komisia súhlasí s tvrdeniami Rady. Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie týkajúce sa uplatniteľného kritéria na účely preukázania, v akých situáciách spoločnosť kontroluje alebo vlastní iný právny subjekt, Komisia tvrdí, že neexistuje podstatný rozdiel medzi konaním pod kontrolou spoločnosti a konaním na jej účet, keďže tieto dve situácie nevyhnutne predpokladajú kontrolu alebo prinajmenšom vplyv.

Posúdenie Súdnym dvorom

66 Druhý odvolací dôvod sa delí na dve časti.

67 V prvej výhrade prvej časti HTTS v podstate tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne rozhodol, že vlastnícke vzťahy nepredstavujú skutočnosť, ktorú treba zohľadniť pri určení, či odvolateľka bola spoločnosťou „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ spoločnosti IRISL.

68 Článok 16 ods. 2 písm. d) nariadenia č. 961/2010 ukladá zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, ktoré patria osobám, subjektom alebo orgánom, na ktoré sa nevzťahujú príslušné rezolúcie Bezpečnostnej rady, ktoré sú „v súlade s článkom 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413... právnickými osobami, subjektmi alebo orgánmi vo vlastníctve spoločnosti [IRISL] alebo kontrolovanými touto spoločnosťou“.

69 Skutočnosť, že nariadenie č. 961/2010 používa pojem „vo vlastníctve“ a „pod kontrolou“, je v súlade s potrebou umožniť Rade prijať účinné opatrenia proti všetkým osobám, subjektom alebo orgánom spojeným so spoločnosťami podieľajúcimi sa na šírení jadrových zbraní. Z toho vyplýva, že vlastníctvo alebo kontrola môžu byť priame alebo nepriame. Ak by sa totiž toto spojenie malo určiť len na základe vlastníctva alebo priamej kontroly uvedených osôb, opatrenia by mohli byť obídene množstvom zmluvných alebo faktických variantov kontroly, ktoré priznávajú spoločnosti rovnako rozsiahle možnosti vykonávania vplyvu na iné subjekty ako vlastníctvo alebo priama kontrola.

70 Ako Všeobecný súd pripomenul v bode 55 napadnutého rozsudku, pojem „spoločnosť vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ nemá v oblasti reštriktívnych opatrení rovnaký význam ako pojem použitý vo všeobecnosti v práve obchodných spoločností, pokiaľ ide o určenie obchodnej zodpovednosti spoločnosti, ktorá je z právneho hľadiska pod rozhodovacou kontrolou iného obchodného subjektu.

71 V bode 56 napadnutého rozsudku Všeobecný súd rozhodol, že pri posudzovaní zákonnosti reštriktívneho opatrenia tento pojem v skutočnosti znamená situáciu, v ktorej fyzická alebo právnická osoba zapojená do činnosti šírenia jadrových zbraní dokáže ovplyvňovať obchodné rozhodnutia inej osoby, s ktorou udržiava obchodné vzťahy, a to dokonca aj pri neexistencii akejkoľvek právnej alebo majetkovej väzby alebo väzby z dôvodu podielu na základnom imaní medzi týmito dvoma hospodárskymi subjektmi.

72 Treba teda konštatovať, že výhrada vznesená odvolateľkou proti tomuto bodu napadnutého rozsudku je založená na jeho nesprávnom výklade.

73 Ako uviedol generálny advokát v bode 39 svojich návrhov, z uvedeného bodu nevyplýva, že Všeobecný súd vôbec nezohľadnil existenciu prípadnej právnej alebo majetkovej väzby alebo väzby z dôvodu podielu na základnom imaní medzi spoločnosťami HTTS a IRISL, ale len to, že neexistencia takejto súvislosti nebola dostatočná na vylúčenie postavenia subjektu „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“.

- 74 Inými slovami, Všeobecný súd sa domnieval, že hoci existencia právnej alebo majetkovej väzby alebo väzby z dôvodu podielu na základnom imaní spoločnosti môže v určitých prípadoch viesť k možnosti ovplyvniť rozhodnutia subjektu vo vlastníctve alebo pod kontrolou, nie je podmienkou *sine qua non* výkonu takého vplyvu.
- 75 S ohľadom na vyššie uvedené treba dospieť k záveru, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že spoločnosť môže byť kvalifikovaná ako „vo vlastníctve alebo pod kontrolou iného subjektu“, ak sa nachádza v situácii, v ktorej tento iný subjekt môže ovplyvňovať obchodné rozhodnutia danej spoločnosti, a to aj pri neexistencii akejkoľvek právnej alebo majetkovej väzby alebo väzby z dôvodu podielu na základnom imaní medzi týmito dvoma hospodárskymi subjektmi.
- 76 Prvú výhradu prvej časti treba teda zamietnuť ako nedôvodnú.
- 77 Pokiaľ ide o druhú výhradu prvej časti, podľa ktorej nariadenia č. 423/2007 a 961/2010 neumožňujú zápis spoločnosti, ktorá len konala „na účet“ IRISL, treba konštatovať, že je pravda, že znenie článku 16 ods. 2 písm. d) nariadenia č. 961/2010 výslovne neuvádza konanie na účet inej spoločnosti. Na účely prijatia opatrení, akými sú opatrenia prijaté Radou voči spoločnosti HTTS, však konanie pod kontrolou osoby alebo subjektu a konanie na účet takejto osoby alebo subjektu treba považovať za rovnocenné.
- 78 Tento záver je v prvom rade podporený analýzou cieľa tohto ustanovenia, ktoré, ako bolo pripomenuté v bode 69 tohto rozsudku, má za cieľ umožniť Rade prijať účinné opatrenia proti osobám zapojeným do šírenia jadrových zbraní a zabrániť obchádzaniu takýchto opatrení.
- 79 Uvedený záver je ďalej podporený aj analýzou kontextu, do ktorého patrí článok 16 ods. 2 písm. d) nariadenia č. 961/2010. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, ako to urobila Komisia, že v článku 16 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 961/2010 skutočnosť byť kontrolovaný osobou alebo subjektom alebo byť vo vlastníctve osoby alebo subjektu je postavená na roveň konaniu podľa pokynov alebo na účet osoby alebo subjektu.
- 80 Z toho vyplýva, že druhá výhrada prvej časti sa musí zamietnuť ako nedôvodná, a teda aj prvá časť v celom jej rozsahu.
- 81 Pokiaľ ide o druhú časť druhého odvolacieho dôvodu, treba najskôr preskúmať výhradu založenú na tom, že ku dňu zapísania mena spoločnosti HTTS do sporných zoznamov Rade neboli známe nepriame dôkazy preukazujúce, že HTTS bola v postavení „spoločnosti vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ IRISL, uvedené v bode 59 napadnutého rozsudku.
- 82 Treba však pripomenúť, ako vyplýva z bodu 46 tohto rozsudku, že dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie, ktoré môže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, sa musí posudzovať vzhľadom na okolnosti, za ktorých predmetná inštitúcia konala v čase vytýkaného správania alebo sporného aktu.
- 83 Preto, ako bolo rozhodnuté v bode 47 tohto rozsudku, inštitúcia sa nemôže na účely spochybnenia existencie takéhoto dostatočne závažného porušenia odvolávať na skutočnosti, ktoré neboli zohľadnené pri prijímaní dotknutého aktu, a to aj keby táto inštitúcia zastávala názor, že také skutočnosti môžu účinne doplniť dôvody uvedené v tomto akte alebo by mohli prispieť k jeho prijatiu.
- 84 V tejto súvislosti treba uviesť, že Rada na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdneho dvora potvrdila, že v čase prijatia nariadení č. 668/2010 a 961/2010 nedisponovala skutočnosťami uvedenými v bode 59 napadnutého rozsudku, takže táto inštitúcia v čase, keď riešila tento prípad, neposúdila tieto skutočnosti.

- 85 Súdny dvor už v bode 51 tohto rozsudku konštatoval, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Rada sa môže odvolávať na skutočnosti, ktoré neboli zohľadnené na účely prijatia dotknutého aktu, s cieľom preukázať, že sa nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie.
- 86 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa tiež dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 60 napadnutého rozsudku v podstate rozhodol, že z dôkazov, ktoré Rada nezohľadnila pri zápise spoločnosti HTTS do sporných zoznamov, vyplývalo, že uvedená inštitúcia sa v rámci svojho posúdenia rozsahu obchodných vzťahov medzi spoločnosťami HTTS a IRISL nedopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie.
- 87 Z toho vyplýva, že treba vyhovieť prvej výhrade druhej časti druhého odvolacieho dôvodu.
- 88 Pokiaľ ide o výhrady založené na tom, že na jednej strane nepriame dôkazy uvedené Radou a vymenované v bode 59 napadnutého rozsudku neumožňovali preukázať, že HTTS bola „vo vlastníctve alebo pod kontrolou“ spoločnosti IRISL, a na druhej strane Všeobecný súd neposúdil stupeň vlastníctva a intenzitu kontroly na základe uvedených nepriamych dôkazov, na tieto výhrady nie je potrebné odpovedať, pretože v bode 86 tohto rozsudku bolo rozhodnuté, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď vychádzal zo skutočností uvedených v uvedenom bode 59, ktoré Rada nezohľadnila pri zápise spoločnosti HTTS do sporných zoznamov.
- 89 Preto treba vyhovieť druhej časti druhého odvolacieho dôvodu.

O treťom a štvrtom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 90 Tretí a štvrtý odvolací dôvod sú založené na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, keď rozhodol na jednej strane, že Rada neporušila svoju povinnosť odôvodnenia zápisov spoločnosti HTTS na sporné zoznamy, a na druhej strane, že nedostatočné odôvodnenie aktu nemôže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie.
- 91 Pokiaľ ide o tretí odvolací dôvod, HTTS tvrdí, že Všeobecný súd sa v bode 86 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď predpokladal, že nariadenie č. 668/2010 bolo v prejednávanej veci uplatniteľné, takže Rada neporušila svoju povinnosť odôvodniť zápisy spoločnosti HTTS do sporných zoznamov.
- 92 Podľa spoločnosti HTTS sa totiž toto nariadenie stalo „zastaraným“ v dôsledku nariadenia č. 961/2010, pričom toto posledné uvedené nariadenie bolo zase zrušené Všeobecným súdom, rozsudkom zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), pretože trpelo vadou odôvodnenia.
- 93 Okrem toho „dodatočné“ dôvody, ktoré Všeobecný súd citoval v bodoch 89 a 90 napadnutého rozsudku na účely odôvodnenia zápisov spoločnosti HTTS do sporných zoznamov, predstavujú skutočnosti, ktoré nastali alebo o ktorých sa Rada dozvedela po týchto zápisoch, a preto by nemali byť z dôvodov uvedených v rámci prvého odvolacieho dôvodu zohľadnené.
- 94 Pokiaľ ide o štvrtý odvolací dôvod, podľa spoločnosti HTTS sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 88 napadnutého rozsudku rozhodol, že porušenie povinnosti odôvodnenia v zásade nemôže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie. V tejto súvislosti odvolateľka spresňuje, že dodržanie povinnosti odôvodnenia je nevyhnutné na to, aby sa konanie považovalo za konanie rešpektujúce zásady právneho štátu. Porušenie tejto povinnosti preto predstavuje porušenie práva na účinnú súdnu ochranu. Okrem toho povinnosť odôvodnenia v oblasti

reštriktívnych opatrení prijatých v rámci SZBP zakladá povinnosť Rady zhromaždiť informácie alebo dôkazy odôvodňujúce tieto opatrenia, aby mohla v prípade sporu predložiť uvedené informácie alebo dôkazy pred súdom Únie.

95 Rada a Komisia navrhujú, aby sa tretí a štvrtý odvolací dôvod zamietli.

Posúdenie Súdnym dvorom

96 Tretí a štvrtý odvolací dôvod spolu úzko súvisia, a preto sa musia preskúmať spoločne.

97 Na úvod treba konštatovať, že výhrady týkajúce sa bodov 89 a 90 napadnutého rozsudku sú neúčinné, keďže smerujú proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, ktoré Všeobecný súd uviedol na doplnenie.

98 Ďalej treba pripomenúť, ako Všeobecný súd uviedol v bodoch 84 a 85 napadnutého rozsudku, že zapísanie mena spoločnosti HTTS podľa nariadení č. 668/2010 a 961/2010 nebolo v týchto dvoch nariadeniach odôvodnené rovnakým spôsobom a že v rozsudku zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), Všeobecný súd konštatoval len nezákonnosť nariadenia č. 961/2010.

99 Za týchto podmienok sa na jednej strane Všeobecný súd mohol v bode 86 napadnutého rozsudku správne domnievať, že zo zrušenia nariadenia č. 961/2010 vykonaného rozsudkom zo 7. decembra 2011, HTTS/Rada (T-562/10, EU:T:2011:716), nemožno vyvodiť, že nariadenie č. 668/2010 treba tiež považovať za nezákonné z dôvodu vady odôvodnenia.

100 Na druhej strane treba konštatovať, že keďže odvolateľka nenapadla prostredníctvom žaloby o neplatnosť zákonnosť nariadenia č. 668/2010, prináležalo jej preukázať nezákonnosť uvedeného nariadenia v rámci žaloby, ktorá viedla k prijatiu napadnutého rozsudku. Akty inštitúcií Únie totiž požívajú v zásade prezumpciu zákonnosti, a preto majú právne účinky dovtedy, kým neboli orgánom, ktorý ich prijal, zrušené v konaní o žalobe o neplatnosť alebo vyhlásené za neplatné v nadväznosti na návrh na začatie prejudiciálneho konania alebo námietku nezákonnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, bod 52).

101 Za týchto podmienok tvrdenie spoločnosti HTTS uvedené v bodoch 91 a 92 tohto rozsudku nemožno prijať.

102 V každom prípade aj za predpokladu, že by odvolateľka predložila dôkazy, ktoré by umožnili konštatovať nezákonnosť nariadenia č. 668/2010 z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, výhrady spoločnosti HTTS nemôžu viesť k uznaniu dostatočne závažného porušenia práva Únie pre vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie.

103 Treba totiž uviesť, že nedostatočnosť odôvodnenia aktu, ktorým sa zavádza obmedzujúce opatrenie, sama osebe nemôže viesť k vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. septembra 2003, Eurocoton a i./Rada, C-76/01 P, EU:C:2003:511, bod 98 a citovaných judikatúru).

104 Z toho vyplýva, že tretí a štvrtý odvolací dôvod sa musia zamietnuť.

105 Zo zreteľom na predchádzajúce úvahy je potrebné zrušiť napadnutý rozsudok.

O vrátení veci Všeobecnému súdu

106 V súlade s článkom 61 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu buď sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje, alebo vrátiť vec Všeobecnému súdu na rozhodnutie.

- 107 V prejednávanej veci, ako bolo konštatované v rámci preskúmania prvého a druhého odvolacieho dôvodu, sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide o posúdenie prvej z podmienok pripomenutých v bode 32 tohto rozsudku, ktoré sú nevyhnutné na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie.
- 108 Okrem toho, keďže Všeobecný súd dospel k záveru, že nedošlo k dostatočne závažnému porušeniu právnej normy Únie, nevykonal v bode 92 napadnutého rozsudku preskúmanie ostatných podmienok, ktoré sú kumulatívne nevyhnutné na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie [pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2007, Holcim (Deutschland)/Komisia, C-282/05 P, EU:C:2007:226, bod 57].
- 109 Za týchto podmienok je potrebné vrátiť vec Všeobecnému súdu, aby mohol najprv bez toho, aby vzal do úvahy skutočnosti, ktoré Rada pri zápise spoločnosti HTTS do sporných zoznamov nezohľadnila, prísť k novému preskúmaniu prípadnej existencie dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie. Ak toto preskúmanie odhalí existenciu takéhoto porušenia, prináleží Všeobecnému súdu, aby preskúmal ostatné podmienky potrebné na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie, ktoré sú pripomenuté v bode 32 tohto rozsudku.

O trovách

- 110 Vzhľadom na to, že vec sa vracia Všeobecnému súdu, o trovách tohto odvolacieho konania sa rozhodne neskôr.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 13. decembra 2017, HTTS/Rada (T-692/15, EU:T:2017:890), sa zrušuje.**
- 2. Vec sa vracia na ďalšie konanie Všeobecnému súdu Európskej únie.**
- 3. O trovách konania sa rozhodne neskôr.**

Podpisy